

STORTINGET

Innst. 365 L

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 74 LS (2023–2024)

Innstilling fra finanskomiteen om endringer i finansmarkedslovgivningen (samleproposisjon)

Til Stortinget

1. Sammendrag

I proposisjonens kapittel 2 foreslår departementet at tilsynet med den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring av innsideinformasjon og oppgaven som tilbudsmyndighet overføres fra Oslo Børs til Finanstilsynet. Forslaget innebærer at viktige oppgaver flyttes til det offentlige, og at Finanstilsynets rolle som tilsynsmyndighet blir styrket. Som en følge av forslaget foreslår departementet at forvaltningslovens regler ikke lenger skal gjelde for avgjørelser fattet av Oslo Børs som ledd i virksomhetsutøvelsen, jf. punkt 2.3, og at Oslo Børs ikke lenger skal kunne ilegge tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr, jf. punkt 2.5. Det foreslås også at bestemmelsene om Børsklagenemnden oppheves, og at klager på vedtak i saker om den løpende informasjonsplikten og utsatt offentliggjøring og i tilbudspliktsaker behandles på samme måte som andre klager på Finanstilsynets vedtak, jf. punkt 2.6. Forslaget må ses i sammenheng med forslaget til ny finanstilsynslov, der det foreslås å opprette en ny nemnd som skal behandle de fleste klager på vedtak fattet av Finanstilsynet.

Finansdepartementet fremmer forslag til endringer i verdipapirhandelloven, verdipapirfondloven og AIF-loven til gjennomføring av EØS-regler som svarer til Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/2365 av 25. november 2015 om gjennomsiktighet med hensyn

til verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (SFTR).

Forordningen fastsetter regler om gjennomsiktighet for verdipapirfinansieringstransaksjoner («securities financing transactions», SFT-er) og gjenbruk av sikkerheter. Felles for disse transaksjonstypene er at det oppstår en risiko for at verdipapir mv. ikke kan leveres tilbake som avtalt, og transaksjonene kan blant annet føre til økt sammenkobling av risiko i finansmarkedene. Et viktig formål med forordningen er å skaffe myndighetene informasjon om risikoer knyttet til verdipapirfinansieringstransaksjoner, gjennom rapporteringsplikt til transaksjonsregistre.

I proposisjonen bes det videre om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning 10. desember 2021 nr. 385/2021 om innlemmelse av SFTR og en endringsrettsakt til denne i EØS-avtalen, jf. Grunnloven § 26 annet ledd.

Det vises til proposisjonens kapittel 3.

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/834 av 20. mai 2019 om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 med hensyn til clearingplikten, suspensjon av clearingplikten, rapporteringskrav, risikoreduksjonsteknikker for OTC-derivatkontrakter som ikke cleares gjennom en sentral motpart, registrering av og tilsyn med transaksjonsregistre og krav til transaksjonsregistre (EMIR Refit) gjør endringer i Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 648/2012 av 4. juli 2012 om OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre (EMIR – European Market Infrastructure Regulation). EMIR er gjort til del av norsk rett i verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd med de tilpasningene som følger av EØS-avtalen vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Departementets lovforslag innebærer at EMIR Refit inkorporeres som endringsforordning til EMIR i verdipapirhandelloven § 17-1. Det tilføyes også en ny § 17-8 i verdipapirhandelloven om forholdet mellom EMIR og insolvenslovgivning.

EMIR er endret flere ganger siden vedtakelsen. Enkelte av disse endringsrettsaktene er inntatt i EØS-avtalen og inkorporert i norsk rett, men det er ikke henvist til dem i verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd. Det foreslås at det gjøres enkelte lovtekniske endringer slik at disse rettsaktene for oversiktens skyld fremgår av verdipapirhandelloven § 17-1 første ledd. Se nærmere beskrivelse i proposisjonens punkt 4.3.3.3.

I tillegg bes det om Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 50/2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av EMIR Refit.

Det vises til proposisjonens kapittel 4.

I proposisjonen foreslås det endringer i hvitvaskingsloven. For det første foreslås det at lovens virkeområde utvides til visse aktører innen kunsthandel og tilbydere av særlige tjenester for oppbevaring av kunst. Forslaget gjennomfører krav i Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/843 av 30. mai 2018 om endring av direktiv (EU) 2015/849 om tiltak for å hindre at finanssystemet brukes til hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme, og om endring av direktiv 2009/138/EF og 2013/36/EU (femte hvitvaskingsdirektiv). Det er en forutsetning at kunsthandlerne driver ervervsmessig, i tillegg til at det må dreie seg om større transaksjoner (over 80 000 kroner).

For det andre foreslås det endringer i definisjonen av politisk eksponerte personer («PEP»). Dette omfatter en hjemmel til å fastsette en uttømmende liste over stillinger og verv som i Norge gir status som PEP, slik det er påkrevd i femte hvitvaskingsdirektiv. Det foreslås også enkelte mindre endringer i angivelsen av stillingene og vervene i definisjonen.

For det tredje foreslås det en justering av reglene om bruk av tredjepart til å gjennomføre kundetiltak.

I proposisjonen bes det om Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 63/2020 av 30. april 2020 om å innlemme femte hvitvaskingsdirektiv i EØS-avtalen.

Det vises til proposisjonens kapittel 5.

Departementet fremmer forslag om endringer i lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven) og lov 15. mars 2019 nr. 6 om verdipapirsentraler og verdipapiroppgjør mv. (verdipapirsentralloven) til gjennomføring av EØS-regler som svarer til Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2022/858 av 30. mai 2022 om en pilotordning for markedsinfrastrukturer basert på desentralisert registerteknologi, og om endring av forordning (EU) nr. 600/2014 og (EU) nr. 909/2014 og direktiv 2014/65/EU (DLT-forordningen).

I proposisjonen bes det videre om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 185/2023 av 5. juli 2023, jf. Grunnloven § 26 annet ledd. I denne EØS-komiteebeslutningen innlemmes DLT-forordningen i EØS-avtalen.

Det vises til proposisjonens kapittel 6.

Departementet fremmer forslag til endring i lov 1. mars 2019 nr. 2 om register over reelle rettighetshavere. Endringen består i å endre lovens § 11 om tilgang til registrerte opplysninger, slik at den gir et rammeverk for å kunne gradvis åpne for innsyn for ulike grupper. Dagens bestemmelse gir ikke anledning til dette, ettersom den gir innsynsrett til «enhver».

Det vises til proposisjonens kapittel 7.

I proposisjonen foreslås det endringer i finansforetaksloven. Proposisjonen inneholder forslag til endringer i finansforetakslovens regler om egnethetsvurderingen som gjøres ved etterfølgende erverv av kvalifiserte eierandeler i finansforetak.

Departementet foreslår endringer i finansforetaksloven § 6-3 om egnethetsvurdering ved etterfølgende erverv av kvalifiserte eierandeler i finansforetak. Det foreslås at kriteriene for egnethetsvurderingen justeres, slik at ordlyden i finansforetaksloven § 6-3 ligger nærmere ordlyden i EØS-regelverket. Et av kriteriene i finansforetaksloven har sider til direktivenes regler om nære forbindelser og myndighetenes adgang til å føre tilsyn med disse forbindelsene. Departementet foreslår at direktivenes bestemmelser om dette fremgår av finansforetaksloven § 3-2.

Det vises til proposisjonens kapittel 8.

I tillegg inneholder proposisjonen forslag til rettelse av en inkurie i lov 16. desember 2022 nr. 90 om regnskapsførere (regnskapsførerloven). Det vises til forslaget til endring i regnskapsførerloven § 6-6.

2. Komiteens merknader

2.1 Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eigil Knutsen, lederen Tuva Moflag, Tellef Inge Mørland, Nils Kristen Sandtrøen, Maria Aasen-Svensrud og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud, Ole André Myhrvold og Per Martin Sandtrøen, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Lan Marie Nguyen Berg, og fra Kristelig Folke-

parti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at regjeringens forslag til endringer i verdipapirhandellden, verdipapirfondlden, AIF-llden, finansforetakslden, hvitvaskingslden, lov om register over reelle rettighetshavere, verdipapirsentrallden og regnskapsfderlden behandles i denne innstillingen. Forslag til vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komitebeslutninger behandles i Innst. 366 S (2023–2024).

2.2 Overfdring av oppgaver på verdipapirromr det fra Oslo Børs til Finanstilsynet

Komiteen slutter seg til regjeringens lovforslag.

2.3 Gjennomfdring av forordning (EU) 2015/2365 (SFTR)

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt, slutter seg til regjeringens lovforslag.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt støtter ikke det framlagte lovforslaget og viser til egne merknader i Innst. 366 S (2023–2024), der disse medlemmer går mot innlemmelse av SFTR-forordningen i EØS-avtalen fordi det innebærer overfdring av myndighet til EUs finanstilsynsmyndighet ESMA.

2.4 Gjennomfdring av forordning (EU) 2019/834 (EMIR Refit)

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt, slutter seg til regjeringens lovforslag.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt støtter ikke det framlagte lovforslaget og viser til egne merknader i Innst. 366 S (2023–2024), der disse medlemmer går mot innlemmelse av EMIR Refit-forordningen i EØS-avtalen fordi det innebærer overfdring av myndighet til EUs finanstilsynsmyndighet ESMA.

2.5 Endringer i hvitvaskingslden

Komiteen slutter seg til regjeringens lovforslag.

2.6 Gjennomfdring av forordning (EU) 2022/858 (DLT-forordningen)

Komiteen slutter seg til regjeringens lovforslag.

2.7 Endringer i lov om register over reelle rettighetshavere

Komiteen viser til proposisjonens kapittel 7 om lov om register over reelle rettighetshavere. Komiteen viser til at det i denne delen av proposisjonen foreslås endringer i § 11 i lov 1. mars 2019 nr. 2 om register over reelle rettighetshavere. Dagens bestemmelse gir enhver rett til innsyn. Foreslåtte endring er å begrense dette og gradvis kunne åpne for innsyn til ulike grupper.

Komiteen viser til Stortingets vedtak 602 (2014–2015) fra 5. juni 2015, jf. Innst. 298 S (2014–2015) om etablering av et norsk offentlig tilgjengelig eierskapsregister for å sikre åpenhet om eierskap i norske selskaper. Videre viser komiteen til Innst. 143 L (2018–2019), der Stortinget sluttet seg til Prop. 109 L (2017–2018) Lov om register over reelle rettighetshavere som en oppfdring av EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv, der en samlet finanskomite blant annet slo fast:

«Komiteen vil understreke viktigheten av at allmennheten til enhver tid skal kunne ha innsyn i registeret over reelle eiere og tilgang til lagrede historiske data og rådata.»

Komiteen tar til etterretning at siden 2015 og 2019 er loven bare delvis satt i kraft, og registeret er ikke enn  åpnet.

Komiteen registrerer at regjeringen i denne proposisjonen foreslår å begrense innsynet vedtatt i 2019. Komiteen viser til at departementet begrunner dette med at de mener det foreligger en rettslig tvil om hvorvidt registeret over reelle rettighetshavere kan være åpent for enhver, på bakgrunn av en avgjdrelse fra EU-domstolen i forente saker C-37/20 og C-601/20, avsagt 22. november 2022, som vurderte avveininger mellom antihvitvasking og personvern. Regjeringen mener avgjdrelsen skaper rettslig tvil om hvorvidt det er adgang til å ha et åpent tilgjengelig register.

Komiteen mener det i denne sammenheng er nødvendig å avveie åpenhet opp mot andre samfunns hensyn. Komiteen understreker at et åpent register over faktisk eierskap vil tjene flere samfunnsformål enn kun antihvitvasking, som er bakgrunnen for EUs hvitvaskingsdirektiv. Stortinget har pekt på flere målsettinger ved å opprette et norsk register over reelle rettighetshavere, eksempelvis å motvirke skatteunndragelse, øke åpenhet om eierskap av eiendom og offentlige innkjøp, motvirke korrupsjon og synliggjdr interessekonflikter, styrke etterlevelse av sanksjonsregimer og muliggjdr målrettede sanksjoner, hjelpe med å vurdere konsentrasjon av eierskap i markeder og bidra til forskning på tvers av land.

Komiteen viser til at finansiell åpenhet er avgjdrrende for å sikre et godt økonomisk system med sunn og åpen konkurranse, rettferdig fordeling og finansiering

av offentlige tjenester. Hemmelighold av finansiell informasjon legger til rette for ulovlige pengestrømmer, undergraver skattegrunnlagene og bidrar til å gjøre korrupsjon, hvitvasking og terrorfinansiering mulig. Komiteen vil understreke at mest mulig åpenhet om eierskap er med på å beskytte det økonomiske systemet som er bygd opp i Norge, og derigjennom ivareta et fungerende demokrati. Sivilsamfunnets bidrag gjennom organisasjoner og medier, samt varslere og publikum, er også avgjørende i et velfungerende samfunn med høy tillit.

Komiteen viser til at både E-tjenesten, PST og NSM sier at utenlandsk eierskap kan utgjøre en nasjonal sikkerhetstrussel. Statsbygg sa i 2022 at de ikke kunne vite om underleverandørene deres var eid av sanksjonerte russiske oligarkker. Bergen Engines var i ferd med å bli solgt til russiske interesser via Sveits fram til Bergens Tidende avslørte den kompliserte eierkjeden.

Komiteen mener Norge bør bli et foregangsland for finansiell åpenhet.

Komiteen viser til at 13 EU-land fortsatt har åpne registre, deriblant Danmark. Norge har også hatt åpenhet om aksjeeierskap i flere tiår gjennom aksjeeierbøker og Skatteetatens aksjeeierregister.

Komiteen vil igjen slå fast at det må komme på plass et offentlig tilgjengelig register over reelle rettighetshavere, og vektlegge behovet for en rask avklaring av den rettslige tvilen, slik at registeret kan bli åpnet for offentligheten.

Komiteen legger til grunn at regjeringen jobber videre med løsning i forskrift for å begrense innsyn der det er behov for det, for eksempel av personvern hensyn, når et offentlig tilgjengelig register er på plass. Komiteen viser til at man på denne måten både kan ivareta personvern og samtidig ha et åpent register for alle.

Komiteen tar til etterretning at regjeringen skal etablere den konkrete innsynsløsningen for registeret over reelle rettighetshavere i forskrift. Komiteen mener innsynsløsningen bør være så enkel og funksjonell som mulig for brukerne, og det bør vurderes en løsning som er åpent tilgjengelig uten registrering og uten å koste penger. Komiteen mener også at informasjonen bør være tilgjengelig i åpne, strukturerte dataformater, uten begrensende lisensiering, og nedlastbart i selvbestemte mengder. Komiteen mener også det bør være mulig med kryss-søk, og at informasjonen bør være søkbar både etter reell rettighetshaver og selskap. Historiske data bør inkluderes. Komiteen vil oppfordre til samarbeid med andre lands myndigheter slik at det for eksempel kan gjennomføres skatteundersøkelser av selskaper som opererer i flere land.

Komiteen viser til at det foreslås en terskel for å regnes som reell rettighetshaver på 25 pst. Det innebærer at eiere med eierandeler under 25 pst. ikke vil komme med i registeret. Komiteen er bekymret for at en

høy terskelverdi på 25 pst. kan føre til at eiere med reell kontroll over selskap ikke blir oppført i registeret dersom deres eierandel er under 25 pst. Komiteen mener derfor regjeringen bør vurdere å senke terskelen. Komiteen viser til at en rekke andre finansaktører opererer med langt lavere terskler, som finanssektoren selv, Oslo Børs, USAs FATCA-regleringer og EDGAR-register. Komiteen mener Norge bør være på nivå med foregangsland i åpenhet om eierskaps spørsmål og ha lavest mulig terskelverdi, slik også understreket da Stortinget behandlet loven om register over reelle rettighetshavere i Innst. 143 L (2018–2019).

Komiteen slutter seg med disse merknadene og deres føringer til regjeringens forslag til endringer i § 11 i lov om register over reelle rettighetshavere. Komiteen imøteser en utrulling av registeret så raskt som mulig.

2.8 Endringer i finansforetakslovens regler om egnethetsvurderingen ved etterfølgende erverv av kvalifiserte eierandeler i finansforetak

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt, slutter seg til regjeringens lovforslag.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at departementet i proposisjonen foreslår å gjøre en endring i finansforetaksloven § 6-3 som følge av at ESA mener at den er i strid med EØS-avtalen. Dette til tross for at departementet også skriver at de mener den gjeldende bestemmelsen «er i samsvar med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen».

Disse medlemmer kan ikke stille seg bak at Norge skal gjennomføre en lovendring i en situasjon der EFTA-domstolen ikke har fattet beslutning om at Norge faktisk må gjøre det, og går derfor mot forslaget til endring av § 6-3.

2.9 Rettelse i regnskapsførerloven § 6-6

Komiteen slutter seg til regjeringens lovforslag.

3. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité, med følgende unntak

I (verdipapirhandelloven) § 17-1 første ledd, ny § 17-8, ny § 17-9, nytt kapittel 17A, § 19-8 nytt annet ledd og ny § 21-6 a, II (verdipapirfondloven), III (AIF-loven) og IV (finansforetaksloven) § 6-3 fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senter-

partiet, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

endringer i finansmarkedslovgivningen
(samleproposisjon)

I

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 2-2 annet ledd skal lyde:

(2) Som finansielle instrumenter etter første ledd regnes også slike instrumenter som er utstedt ved hjelp av desentralisert registerteknologi som nevnt i forordning (EU) 2022/858 artikkel 2 punkt 1.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

§ 6-4 skal lyde:

§ 6-4 Tilbudsmyndigheten

Finanstilsynet er tilbudsmyndighet for selskaper etablert i Norge og selskaper notert på regulert marked i Norge.

Kapitteloverskriften til kapittel 8 skal lyde:

Kapittel 8 Gjennomføring av verdipapirmarkedsforordningen og DLT-forordningen

§ 8-1 første ledd skal lyde:

(1) EØS-avtalen vedlegg IX forordning (EU) nr. 600/2014 (om markeder for finansielle instrumenter (verdipapirmarkedsforordningen)) som endret ved forordning (EU) nr. 1033/2016 og forordning (EU) 2022/858 gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Ny § 8-2 skal lyde:

§ 8-2 Gjennomføring av DLT-forordningen

(1) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 31cc forordning (EU) 2022/858 (om en pilotordning for markedsinfrastrukturer basert på desentralisert registerteknologi) gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(2) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her og i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestemmelsene gjennomført i første ledd til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

§ 9-30 a skal lyde:

§ 9-30 a Saksbehandling mv.

Departementet kan fastsette bestemmelser i forskrift om at § 11-13, § 12-2 syvende ledd og § 12-4 åttende ledd helt eller delvis skal gjelde i tilpasset form for operatør av multilaterale handelsfasiliteter og organiserte handelsfasiliteter. Departementet kan fastsette bestemmelser i forskrift om saksbehandlingen for beslutninger fattet av operatør av multilaterale handelsfasiliteter og organiserte handelsfasiliteter og bestemmelser om klage og omgjøring for slike beslutninger.

§ 11-13 skal lyde:

§ 11-13 *Taushetsplikt for en markedsoperatør og dennes ansatte mv.*

(1) *Ansatte, tillitsmenn og personer med bestemte innflytelse i en markedsoperatør har taushetsplikt om det de under sin virksomhet får kjennskap til om andres forhold, med mindre annet er bestemt i lov eller forskrift gitt med hjemmel i lov.*

(2) *Første ledd gjelder tilsvarende for enhver som utfører arbeid i en markedsoperatør, selv om vedkommende ikke er ansatt i foretaket.*

(3) *Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her.*

Kapitteloverskriften til kapittel 12 skal lyde:

Kapittel 12 Virksomhetskrav for regulerte markeder

I kapittel 12 oppheves avsnittoverskriften «I. Virksomhetskrav for regulerte markeder».

§ 12-8 skal lyde:

§ 12-8 *Forskrifter om saksbehandling*

Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser om saksbehandlingen og sakskostnader for beslutninger fattet av en markedsoperatør, og bestemmelser om klage og omgjøring for slike beslutninger.

§ 12-9 oppheves.

Kapittel 12 avsnitt II oppheves.

§ 17-1 første ledd skal lyde:

(1) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 31bc (forordning (EU) nr. 648/2012) om OTC-derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre (EMIR), som endret ved

- a. forordning (EU) nr. 1002/2013
- b. direktiv 2014/59/EU
- c. forordning (EU) 2015/1515
- d. direktiv (EU) 2015/849
- e. forordning (EU) nr. 600/2014
- f. forordning (EU) nr. 575/2013
- g. forordning (EU) 2017/610
- h. forordning (EU) 2017/979
- i. forordning (EU) 2019/460
- j. forordning (EU) 2019/834
- k. forordning (EU) 2019/876
- l. forordning (EU) 2015/2365
- m. forordning (EU) 2017/2402

gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Ny § 17-8 skal lyde:

§ 17-8 *Forholdet til dekningsloven § 7-3*

En sentral motpart kan treffe tiltak som nevnt i EMIR artikkel 48 nr. 5 til 7 uten hinder av dekningsloven § 7-3 første ledd.

Ny § 17-9 skal lyde:

§ 17-9 *Tilbakekall av tillatelse til sentral motpart*

Finanstilsynet kan helt eller delvis tilbakekalle tillatelse gitt etter artikkel 17 i EMIR, jf. § 17-1, dersom foretaket foretar alvorlige eller systematiske overtredelser av artikkel 4 eller 15 i SFTR, jf. § 17A-1, eller forskrift gitt til utfylling av denne forordningen, slik at det er grunn til å frykte at fortsettelse av virksomheten kan skade tilliten til verdipapirmarkedet eller institusjonene som virker i markedet.

Nytt kapittel 17A skal lyde:

Kapittel 17A Verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk av sikkerheter

§ 17A-1 *Verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk av sikkerheter*

(1) EØS-avtalen vedlegg IX nr. 31bh (forordning (EU) 2015/2365) om gjennomsiktighet for verdipapirfinansieringstransaksjoner og for gjenbruk (SFTR), som endret ved forordning (EU) 2019/463, gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(2) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om verdipapirfinansieringstransaksjoner og gjenbruk.

(3) Finanstilsynet kan i forskrift gi bestemmelser om at rettslige og tilsynsmessige rammer i tredjestater er likeverdige med det som følger av SFTR som gjennomført i første ledd.

(4) Departementet kan i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestemmelsene gjennomført i første ledd til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

§ 17A-2 *Tillatelse fra tingretten og bistand fra politiet*

(1) Stedlig tilsyn etter SFTR artikkel 9, som gjennomført i § 17A-1 første ledd, jf. EMIR artikkel 63, som gjennomført i § 17-1 første ledd, krever tillatelse fra tingretten.

(2) Finanstilsynet kan kreve bistand fra politiet for å gjennomføre rettens beslutning om stedlig tilsyn.

(3) Begjæring om tillatelse etter første ledd fremsettes av Finanstilsynet eller EFTAs overvåkingsorgan for tingretten på det stedet hvor det mest praktisk kan skje. Retten treffer sin avgjørelse ved beslutning. En anke over beslutningen har ikke oppsettende virkning. Straffeprosessloven § 201 første ledd, §§ 117 til 120 jf. § 204,

§ 207, § 208, § 209, § 213 og kapittel 26 samt forvaltningsloven § 15 annet ledd gjelder så langt de passer. Dersom varsel om stedlig tilsyn kan unnlates, og Finanstilsynet eller EFTAs overvåkingsorgan anmoder retten om det, skal den begjæringen retter seg mot, ikke varsles om begjæringen eller beslutningen.

§ 17A-3 *Tvangsfullbyrdelse*

Finanstilsynet fører kontroll med tvangsgrunnlagets ekthet etter bestemmelsene om tvangsfullbyrdelse i SFTR artikkel 9, som gjennomført i § 17A-1 første ledd, jf. EMIR artikkel 68 nr. 4, som gjennomført i § 17-1 første ledd.

§ 19-1 tredje og fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir tredje ledd og skal lyde:

(3) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om tilsynet med handelen i finansielle instrumenter. Departementet kan herunder fastsette forskrifter om kontroll og tiltak som nevnt i annet ledd, blant annet for å sikre at det blir gitt korrekt informasjon i tilfeller der den finansielle rapporteringen og rapporteringen om betalinger til myndigheter etter annet ledd ikke er i samsvar med lov eller forskrift.

§ 19-2 tiende ledd skal lyde:

(10) Finanstilsynet kan kreve opplysninger som antas å ha betydning for spørsmål som omfattes av kapittel 6, fra verdipapirforetak, andre foretak og personer.

Nåværende tiende, ellefte og tolvte ledd, blir ellefte, tolvte og nytt trettende ledd.

§ 19-4 oppheves.

§ 19-7 tiende ledd oppheves. Nåværende ellefte og tolvte ledd blir tiende og ellefte ledd.

§ 19-8 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Dersom et foretak har overtrådt SFTR, jf. § 17A-1, artikkel 4 eller 15 eller forskrift gitt til utfylling av disse bestemmelsene, kan Finanstilsynet fatte vedtak om at person med ledelsesfunksjon i foretaket ikke kan ha en slik funksjon, hvis overtredelsen medfører at personen må anses uskikket til å inneha ledelsesfunksjon. Det samme gjelder for andre ansatte i foretaket som kan holdes ansvarlig for overtredelsen.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

§ 19-10 annet ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir annet ledd.

§ 19-12 oppheves.

§ 21-1 femte ledd oppheves.

Nåværende sjettede ledd blir femte ledd og skal lyde:

(5) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her, herunder *bestemmelser om gebyrets størrelse, foreldelse, hvem gebyret skal tilfalle, om det skal være tvangsgrunnlag for utlegg og andre regler om inndriving.*

Ny § 21-6 a skal lyde:

§ 21-6 a *Overtrudelse av SFTR*

(1) *Finanstilsynet kan illegge overtrudelsesgebyr ved overtrudelser av SFTR, jf. § 17A-1, artikkel 4 eller 15 eller forskrift gitt til utfylling av disse bestemmelsene.*

(2) *For juridiske personer kan det ved overtrudelse av artikkel 4 eller utfyllende forskrifter til denne bestemmelsen fastsettes et overtrudelsesgebyr på inntil 50 millioner kroner eller inntil 10 prosent av den samlede årsomsætningen etter siste godkjente årsregnskap.*

(3) *For juridiske personer kan det ved overtrudelse av artikkel 15 eller utfyllende forskrifter til denne bestemmelsen fastsettes et overtrudelsesgebyr på inntil 150 millioner kroner eller inntil 10 prosent av den samlede årsomsætningen etter siste godkjente årsregnskap.*

(4) *For fysiske personer kan det fastsettes et overtrudelsesgebyr på inntil 50 millioner kroner.*

(5) *Overtrudelsesgebyret kan fastsettes til inntil tre ganger oppnådd fortjeneste eller unngått tap som følge av overtrudelsen dersom dette gir høyere gebyr enn utmålingen etter annet til fjerde ledd.*

§ 21-8 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde ledd blir tredje ledd.

§ 21-11 annet ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir annet ledd.

II

I lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond gjøres følgende endringer:

§ 11-6 første ledd nytt nr. 4 skal lyde:

4. *SFTR, jf. verdipapirhandelloven § 17A-1, artikkel 13 og 14, eller utfyllende forskrifter til disse.*

§ 11-7 skal lyde:

§ 11-7 *Straff*

Med bøter eller fengsel inntil 1 år straffes den som grovt eller gjentatte ganger forsettlig eller uaktsomt overtrer § 1-3 første punktum, § 2-1 første ledd, § 2-4, § 2-7 femte ledd, § 2-9, § 2-15, § 3-1, § 3-2, § 4-1 første ledd, § 4-6, § 4-7, § 6-1 til § 6-9, § 6-10 første ledd, § 6-11, § 8-2, § 8-3, § 8-4, § 10-3, § 11-3, § 11-4 første, annet eller fjerde ledd, § 12-1 eller § 12-2, *SFTR, jf. verdipapirhandelloven § 17A-1, artikkel 14, eller forskrifter gitt i medhold av de nevnte bestemmelsene, eller vilkår i tillatelser gitt i medhold av de nevnte bestemmelsene.*

§ 11-9 første ledd skal lyde:

(1) Dersom styremedlemmer, oppdragstakere eller ansatte i foretak med tillatelse til å drive virksomhet som omfattes av denne loven, har overtrådt eller medvirket til overtrudelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av loven her, lov om forvaltning av alternative investeringsfond, *eller SFTR, jf. verdipapirhandelloven § 17A-1, artikkel 13 og 14, kan Finanstilsynet fatte vedtak om at vedkommende ikke kan ha ledelsesfunksjon i et foretak som må ha tillatelse til å drive virksomhet etter loven her eller lov om forvaltning av alternative investeringsfond, dersom overtrudelsen eller medvirkningen til denne medfører at vedkommende må anses uskikket til å ha ledelsesfunksjon i et foretak som må ha tillatelse til å drive virksomhet etter loven her eller lov om forvaltning av alternative investeringsfond.*

III

I lov 20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond gjøres følgende endringer:

§ 9-5 første ledd skal lyde:

(1) Dersom styremedlemmer, oppdragstakere eller ansatte i foretak med tillatelse til å drive virksomhet som omfattes av denne loven, har overtrådt eller medvirket til overtrudelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av loven her, *verdipapirfondloven, eller SFTR, jf. verdipapirhandelloven § 17A-1, artikkel 13 og 14, kan Finanstilsynet fatte vedtak om at vedkommende ikke kan ha ledelsesfunksjon i et foretak som må ha tillatelse til å drive virksomhet etter loven her eller verdipapirfondloven, dersom overtrudelsen eller medvirkningen til denne medfører at vedkommende må anses uskikket til å ha ledelsesfunksjon i et foretak som må ha tillatelse til å drive virksomhet etter loven her eller verdipapirfondloven.*

§ 9-6 første ledd bokstav f og ny bokstav g skal lyde:

- f. forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon av fond artikkel 4,
- g. *SFTR, jf. verdipapirhandelloven § 17A-1, artikkel 13 og 14, eller utfyllende forskrifter til disse.*

§ 11-1 skal lyde:

§ 11-1 *Straff*

Med bøter eller fengsel i inntil ett år straffes den som forsettlig eller uaktsomt:

- a. overtrer § 2-2, § 3-5, § 4-4, § 4-5, § 5-3, §§ 6-1 til 6-5, §§ 7-1 til 7-3, §§ 8-1 til 8-3, § 9-2, § 9-3, § 10-1 eller § 10-2, *SFTR, jf. verdipapirhandelloven § 17A-1, artikkel 14, eller regler eller tillatelser gitt i medhold av de nevnte bestemmelsene,*
- b. grovt eller gjentatte ganger overtrer § 3-2 eller § 3-3.

IV

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) gjøres følgende endringer:

§ 3-2 annet ledd ny bokstav c skal lyde:

- c. *forholdet til nære forbindelser som definert i finanstilsynsloven § 3 a annet ledd eller forskrift gitt i medhold av denne bestemmelsen, er av en slik art at det ikke kan gjennomføres et effektivt og betryggende tilsyn med finansforetaket,*

Nåværende bokstav c og d blir bokstav d og ny bokstav e.

§ 6-3 skal lyde:

§ 6-3 Egnethetsvurdering mv.

Ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis etter § 6-1 annet ledd, skal departementet, *for å sikre en forsvarlig og betryggende ledelse av finansforetaket og dets virksomhet, vurdere om erververen er egnet som eier av eierandelen, og om ervervet vil være finansielt betryggende. Det skal tas hensyn til erververens sannsynlige innflytelse på finansforetaket. Vurderingen skal bygge på følgende kriterier:*

- a. erververens alminnelige omdømme, faglige kompetanse, erfaring og tidligere handlemåte i forretningsforhold,
- b. alminnelige omdømme, faglige kompetanse, erfaring og tidligere handlemåte i forretningsforhold hos personer som etter ervervet vil inngå i styret eller ledelsen av finansforetakets virksomhet,
- c. *om erververens økonomiske situasjon og tilgjengelige ressurser er betryggende ut fra de former for virksomhet som foretaket driver eller må antas å engasjere seg i etter ervervet,*
- d. *om finansforetaket er og fortsatt vil være i stand til å oppfylle soliditets- og sikkerhetskrav og andre tilsynskrav som følger av finanslovgivningen, særlig om konsernet foretaket vil inngå i etter ervervet, er organisert på en slik måte at det muliggjør effektivt tilsyn og effektiv utveksling av informasjon og fordeling av tilsynsoppgaver mellom berørte tilsynsmyndigheter,*
- e. om det er grunn til å anta at det i forbindelse med ervervet foregår eller blir gjort forsøk på hvitvasking av penger eller finansiering av terrorvirksomhet, eller at ervervet vil øke risikoen for dette.

V

I lov 1. juni 2018 nr. 23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering gjøres følgende endringer:

§ 2 bokstav f skal lyde:

- f. politisk eksponert person: person som har eller har hatt viktig offentlig verv. *Verv eller stilling på mellomnivå eller lavere nivå omfattes ikke. Departementet fastsetter i forskrift en liste over de stillinger og verv som i Norge regnes for å være viktige offentlige verv,*

og kan også for øvrig fastsette hvilke stillinger og verv som skal regnes som viktige offentlige verv. Med mindre annet følger av forskrift etter tredje punktum regnes blant annet følgende stillinger og verv som viktige offentlige verv:

1. statsoverhode, regjeringsjef, minister eller assisterende minister
2. medlem av nasjonalforsamling
3. medlem av styrende organ i politisk parti
4. medlem av høyere rettsinstans *hvis avgjørelser ikke kan ankes annet enn under ekstraordinære omstendigheter*
5. medlem av styre i riksrevisjon, revisjonsdomstol eller sentralbank
6. ambassadør, chargé d'affaires eller militær offiser av høyere rang
7. medlem av administrativt, ledende eller kontrollerende organ i statlig foretak
8. direktør, styremedlem eller annen person i øverste ledelse i internasjonal organisasjon.

§ 4 annet ledd ny bokstav h og i skal lyde:

- h. *personer som ervervsmessig handler med eller formidler handler med kunst, når det gjennomføres eller kan antas at det vil bli gjennomført transaksjoner, herunder transaksjoner som gjennomføres i flere operasjoner som ser ut til å ha sammenheng, verdt 80 000 kroner eller mer*
- i. *personer som ervervsmessig tilbyr tjenester som er særlig egnet til, tilpasset for eller utformet med sikte på oppbevaring av kunst, når det gjennomføres eller kan antas at det vil bli gjennomført transaksjoner, herunder transaksjoner som gjennomføres i flere operasjoner som ser ut til å ha sammenheng, verdt 80 000 kroner eller mer, eller når det oppbevares kunst som er eller antas å være verdt 80 000 kroner eller mer.*

§ 10 første ledd bokstav b nytt nr. 4 skal lyde:

4. *80 000 kroner, for rapporteringspliktige som nevnt i § 4 annet ledd bokstav h og i.*

§ 10 annet ledd første punktum skal lyde:

Beløpsgrensene i første ledd bokstav b nr. 1, 3 og 4 beregnes samlet for transaksjoner som gjennomføres i flere operasjoner, som ser ut til å ha sammenheng.

§ 22 første ledd bokstav g skal lyde:

- g. *foretak som driver forsikringsformidling som ikke er gjensikringsmegling*

§ 22 første ledd annet punktum skal lyde:

Er en tredjepart som nevnt i bokstav a til m fra annen stat, må denne være underlagt regler om kundetiltak, oppbevaring og tilsyn som svarer til reglene i denne lov.

I § 43 annet ledd skal ny bokstav d lyde:

- d. tilsynsmyndighet for rapporteringspliktige etter § 4 annet ledd bokstav h og i, som fastsatt av departementet i forskrift. Forskriften kan inneholde nærmere regler om gjennomføring av tilsyn, blant annet
1. opplysningsplikt og utlevering av dokumenter uavhengig av taushetsplikt, herunder om periodisk innlevering av opplysninger og krav til elektronisk rapportering i bestemte format
 2. stedlige tilsyn hos rapporteringspliktige og tilhørende undersøkelse av dokumenter, lokaler, regnskap, protokoller og ethvert annet informasjonsbehandlingssystem til bruk for rapporteringspliktiges etterlevelse av hvitvaskingsloven med forskrifter
 3. tilsynsmyndighetens behandling av opplysninger, herunder taushetsplikt, og samarbeid med andre myndigheter, herunder deling av informasjon
 4. behandling av klager over vedtak fattet av tilsynsmyndigheten
 5. føring av et register over rapporteringspliktige under tilsyn og innsyn i registeret, herunder registreringsplikt
 6. betaling av gebyr til dekning av tilsynsmyndighetens utgifter.

VI

I lov 1. mars 2019 nr. 2 om register over reelle rettighetshavere skal § 11 lyde:

§ 11 Tilgang til og avgivelse av registrerte opplysninger

- (1) Registrerte opplysninger om reelle rettighetshavere skal være tilgjengelige for:
- a. rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven § 2 bokstav c i forbindelse med deres kundetiltak og løpende oppfølging etter hvitvaskingsloven
 - b. offentlige myndigheter
 - c. media
 - d. sivilsamfunnsorganisasjoner
 - e. høyere utdanningsinstitusjoner.

(2) Departementet kan gi forskrift om at andre fysiske eller juridiske personer skal eller kan gis tilgang til registrerte opplysninger.

(3) Departementet kan gi forskrift om tilgang, blant annet om hvilke opplysninger som skal gjøres tilgjengelige, hvem som skal gis tilgang til opplysninger i registeret, og i hvilket omfang, for hvilke formål og på hvilken måte opplysningene skal gis. Departementet kan også gi forskrift om unntak fra innsyn i enkelttilfeller under ekstraordinære omstendigheter. I forskrift etter første og annet punktum kan det gjøres unntak fra reglene i første ledd.

(4) Departementet kan gi forskrift om avgivelse av opplysninger fra registeret.

VII

I lov 15. mars 2019 nr. 6 om verdipapirsentraler og verdipapiroppgjør mv. gjøres følgende endring:

§ 1-1 første ledd skal lyde:

EØS-avtalen vedlegg IX forordning (EU) nr. 909/2014 (om forbedring av verdipapiroppgjør i Den europeiske union og om verdipapirsentraler samt om endring av direktiv 98/26/EF og 2014/65/EU og forordning (EU) nr. 236/2012 (verdipapirsentralforordningen)) som endret ved forordning (EU) 2022/858 gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX til avtalen, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

VIII

I lov 16. desember 2022 nr. 90 om regnskapsførere gjøres følgende endring:

§ 6-6 første ledd skal lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer §§ 2-1, 4-1, 5-3, 5-4 eller 5-5, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år.

IX

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Departementet kan gi overgangsregler.

Oslo, i finanskomiteen, den 28. mai 2024

Tuva Moflag

leder

Kari Elisabeth Kaski

ordfører

